

Социалната действителност в Романа

Изработено от: Стефани Тодорова №22

- **Отразяват се 3 десетилетия – след 20-те години на ХХ век.**
- **Време на стачки, финансови машинации на производствени концерни.**
- **Социалното – източник на сюжети в историята.**
- **Финансовата олигархия е политическа (Борис Морев и фон Гайер), довчешните стачници стават комунисти.**
- **Фабулна значимост на причинно-следствената връзка между обществените явления.**
- **Прозрението на причинната връзка е ключова в развитието на персонажа – Ирина променя**

.Постъпки – последици – колкото по-несъзнателен е героят, толкова по-голяма е неговата вина.

„Парцелиран” свят – на класата, на средата, на психологията на личността; попадайки в друг слой на битието, персонажите не живеят там, не се ангажират, просто преминават.

.Темата за състоянието на обществото присъства и в политически, и в морален аспект; разпределението на богатата и богатството в тогавашното общество е не просто несправедливо, то ярко противоречи на всяка хуманност, на всяко уважение на човешката личност; беднотията и гладът често привличат автор.внимание(Спасуна, Симеон и дори Борис в началото на романа) – те са антагонистите:

„...гледаха втренчено елегантния костюм на директора, сякаш не можеха да проумеят как беше възможно да съществуват толкова хубаво облечени хора, докато хиляди жени и деца водят полугладно съществуване”

Персонажите в Романа

•Борис и Ирина – екзистенциални измерения.

•Романът е по-скоро философски диалог, отколкото историческо повествование. Авторът не визира историч.движение, а описва образите, през които мисли за света. Целта на автора върху нравствената и философска проблематика е да покаже как личностите се сгромаляват в процеса на едно обществено-политическа структура.

Образът на Борис Морев

.Чрез него се разкрива настаняването на безскрупулни индивиди на върха на икономическата власт в страната.

.Стилът на Димитър Димов демонизира образа, максимално го отдалечава от човешките черти, за да разкрие волята за власт и стремежа към свръхчовешкото.

.Б. постепенно разрушава обвързаността си с рода, оттласква се радикално от родовите белези.

.Срамът от баща му поставя началото на „обезродяването“ на Б.

- **Б. е завършено създание на творч.интерес на автора къмкатастрофичните характери, към безродните и безскрупулните.**
- **Б. е неспособен на емоц.обвързаност със семейството си или с родния си град – за него това е безсмислено, безпредметно.**
- **За него – бъдещият директор на „Никотиана”, не човешките същества имат смисъл и стойност, те са само средство за постигане на „златния мираж”, властта, парите...**
- **За Б. не съществуват морални качества и категории – мотив за неговите постъпки не е нито доброто, нито злото, дори не и богатството, а волята за власт, идентична с презрението; той е обладание от това свое желание –монолитен , сигурно насочен към целта, без да допуска колебание и драми в себе си ; до момента, в който образът му започва да символизира класата, към която принадлежи, той разкрива своята общност със Свръхчовека на Глупостта: този смисъл на човека, който надхвърля човешкото, а неговото величие се оказва не цел, а**

.Така Б. е белязан с това печално „величие”, с омраза и неморалност.

.Потъпканото от унизителна бедност честолюбие на героя не поема посоката на двамата му братя – към радикално обществено преустройство – то се възражда като свръхчовешка претенция за абсолютна власт, неподлежаща на ограничения.

.Негативният аспект на избора на Морев се състои не в налагането му, а в непризването достойнството на равните на него, в неконтролируемото му презрение към човешкото като работна ръка или като недоволстваща маса, която трябва да бъде усмирена.

.Дори и в последните си мигове, в хаоса на военните събития и на чуждата земя, той бълнува увереността си, за „за него

.Екзист.измерения на образа не позволяват разглеждането му като жертва; той осъществява себе си като резултат на собствен, съзнателен избор и действа свободно и независимо от ограниченията.

.Маниакалните проявления не модифицират личността му, образът му не допуска новости, той цени свободата, но егоистичната, волята, но индивидуалистичната, интелектуалното преимущество и дълбоко се противопоставя на всички опити за емоционално свързва, за конформизъм със закона, с посредствеността.

.Защитава себе си от въвличане в чувства или от провал чрез безразличието и рационализирането и така се обрича на самота.

.Маниакално заслепение и максимално стесняване на духовността, липса на такава, превръщането му в жалка и порочна карикатура на фабрикант-мултимиллионер и парвеню.

- **Образът му се свежда до скандалното нахлуване чрез брака по сметка в недостижимите висоти на наследствено богатство, треперещите от пианство ръце и преждевременната старост, тоталната загуба на чувство за реалност.**
- **Деградацията му сполита и фон Гайер, който изживява истор.драма на немския романтизъм; отчаян от безсилието и краха на мечтите си; за него е невъзможно да запази целостта си – достойнството му е оцветено трагикомично неаристократичната смърт – осъден на смърт от довчерашни селяни и настоящи партизани; в неговия образ и в**

Симетричен образ на Борис, но запазва отчасти моралната си хар-ка
Образът на Ирина

Любовта ѝ към Борис устоява на недоволството на баща ѝ Чакъра, столичният живот не я обърква със студентските стачки, с гестаповския образ на госпожица Дитрих.

Тя доброволно решава да последва Борис като негова любовница, което маркира мотива за сбъдната любов в нашата л-ра.

Доброволно влиза във връзка с фон Гайер, чиято сериозност и аристократичност я привличат пред деградирания вече физически и психически Борис.

Трансформацията ѝ е трагична насоченост на саморазрушението – още в началото на романа – младото момиче жадно по изпепеляващите страсти, жажда за устремно доближаване до пропастта на суетата и раздвоението.

само в изпълнението на лекарския ѝ

- дълг – хуманността на професията ѝ и готовността, с която откликва на страдащите, устойчиво я отграничава от индиферентните нови буржоа.**
- Тя умира не заради греховете си, а защото научава за тях.**
- Равносметката за собствения ѝ живот и за моралния ѝ облик е**
- безпощадна – тя не намира път и милост към себе си; умирайки, тя може да отправя своя жест към новия живот, да каже последната дума, да контролира докрай ситуацията си.**

**Благодаря ви за
вниманието!**

